

Prosjektplan for utarbeidelse av besøksforvaltningsplan for Børgefjell nasjonalpark

Revisjonshistorikk

Dato	Versjon	Beskrivelse av endring	Godkjent av
24.10.16	1.0	Ingen endring, behandlet i nasjonalparkstyret. Saken utsatt	
30.11.16	1.0	Vedtatt av nasjonalparkstyret etter gjennomgang i RU. Endringer beskrevet i møteprotokoll	Nasjonalparkstyret
12.12.16	2.0	Vedtatte endringer fra styremøte innarbeidet i dokumentet, budsjett korrigert etter oppdaterte kostnadsestimater og ihht. vedtatt tiltaksplan for 2017 (sak 21/2016) Korrigert framdriftsplan	Prosjektleder

Innhold

1.	Prosjektdefinisjon.....	3
1.1	Formål, bakgrunn og forventninger	3
1.1.1	Formål.....	3
1.1.2	Bakgrunn.....	3
1.1.3	Kritiske suksessfaktorer.....	3
1.2	Prosjekt mål.....	4
1.2.1	Mål for verneverdier:	4
1.2.2	Mål for reiselivet og den besøkende:.....	4
1.2.3	Mål for lokalsamfunn:	4
2.	Hva er en besøksstrategi	4
3.	Kunnskapsgrunnlag	5
4.	Interessenter	6
5.	Organisering og roller.....	6
	Prosjektansvarlig	6
	Styringsgruppe.....	6
	Prosjektleder	6
	Referansegruppe	6
	Ressurspersoner/organisasjoner.....	6
6.	Tidsplan og milepæler for arbeidet.....	7
7.	Budsjett og finansiering.....	7

1. Prosjektdefinisjon

1.1 Formål, bakgrunn og forventninger

1.1.1 Formål

Formålet med å utarbeide en besøksstrategi er å få til en god og langsiktig besøksforvaltning i Børgefjell nasjonalpark inkludert Austre Tiplingan landskapsvernområde. Gjennom arbeidet skal en ivareta og sikre naturverdiene og kulturverdiene i verneområdene, samtidig som en skal bidra til å opprettholde grunnlaget for samisk tamreindrift og bosetting i nær tilknytning til nasjonalparken.

Mer fokus på besøksforvaltning skal ha som mål å gi en bedre opplevelse for de besøkende. Dette kan samlet sett være med på å bidra til en økt mulighet for lokal verdiskaping i området. Besøksforvaltningen har som mål at skjøtselstiltak skal gjennomføres målrettet og langsiktig.

1.1.2 Bakgrunn

Prosjektet har bakgrunn i Miljødirektoratet sitt prosjekt merkevarestrategi og besøksforvaltning for Norges nasjonalparker. Her skal det utvikles og implementeres en strategi for hvordan vi gjennom kommunikasjon om det ypperste av norsk natur skal skape begeistring for naturverdier, forståelse og respekt for bevaring på lang sikt og legge til rette for bred verdiskaping.

Miljødirektoratet har utarbeidet veileder for besøksforvaltning i norske verneområder. Veilederen beskriver hvordan forvaltningsmyndigheten kan bruke besøksforvaltning som verktøy i en strategisk og god forvaltning av verneområdene, for at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen skal bli størst mulig, samtidig som forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Forvaltningsplanen for Børgefjell nasjonalpark ble godkjent i 2009, besøksstrategien vil derfor bygge på de forutsetningene som ligger til grunn for denne. Verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark ble utarbeidet i 2010 (NINA-rapport 543) og vil være et viktig kunnskapsgrunnlag for utarbeidelsen av besøksstrategien. Verdi- og sårbarhetsvurdering ble utarbeidet ihht. metodikken som er beskrevet i veileder for sårbarhetsvurdering i verneområder (NINA-rapport 1191). Verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell er de siste årene benyttet som faglig grunnlag for gjennomføring av skjøtselstiltak. For Austre Tiplingan landskapsvernområde er forvaltningsplanen under utarbeidelse og ut fra dette er det mest fornuftig å gjennomføre en felles planprosess med utarbeidelse av besøksstrategi.

Besøksforvaltningen skal bygge på merkevarestrategien for norske verneområder og skal brukes ved utforming av informasjonsmateriell og tilrettelegging for besøk i og ved verneområdene. Det blir dermed en del av arbeidet å få dette til å henge godt sammen med tidligere gjennomført tilrettelegging.

1.1.3 Kritiske suksessfaktorer

- Budsjettprioriteringer av midler hos Miljødirektoratet.
- Prioriteringer av midlene i styret.
- Leveranse av mål, maler og verktøy fra Miljødirektoratet.
- Kvalitet på data i kunnskapsgrunnlaget.
- Leveranser av styringsdokument/relevante rapporter.
- Arbeidskapasitet hos forvalterne sett opp mot andre ordinære arbeidsoppgaver.
- Tilretteleggingstiltak som treffer ønsket brukergrupper, og som har ønsket effekt.

1.2 Prosjektmål

1.2.1 Mål for verneverdier:

- Styrke vernet av naturverdiene i nasjonalparken.
- Ivareta og synliggjøre utvalgte kulturminner innenfor verneområdene.
- Ivareta utøvelse av sørsamisk reindrift og kultur i området.
- Ivareta utøvelse av tradisjonelle friluftslivsaktiviteter som jakt, fiske og sanking.

1.2.2 Mål for reiselivet og den besøkende:

- Økt kvalitet på besøksforvaltningen i og i tilknytning til Børgefjell nasjonalpark
- Økt opplevelseskvalitet og attraksjonskraft i tilknytning til nasjonalparken
- Økt verdiskaping i tilknytning til nasjonalparken
- Øke bevisstgjøringen om verneområdene hos reiselivsbedriftene og den besøkende
- Legge til rette for en bedre samhandling mellom reiselivet og forvaltningsmyndigheten

1.2.3 Mål for lokalsamfunn:

- Verneområdet skal være en bidragsyter til å ivareta bosetting i området.
- Øke aksept og kunnskap om verneområdet hos lokalbefolkningen.
- Gi stolthet, begeistring og økt oppslutning om nasjonalparken.
- Bidra til muligheten for ringvirkninger i form av økt verdiskaping i bygdene rundt nasjonalparken.
- Implementere merkevarestrategien for Norges nasjonalparker.

2. Hva er en besøksstrategi

I veilederen for besøksforvaltning i norske verneområder legges følgende definisjoner til grunn:

Besøksforvaltning er å legge til rette for og styre bruken av en nasjonalpark slik at opplevelsen for de besøkende og den lokale verdiskapingen blir størst mulig, forståelsen for vernet økes og verneverdiene ivaretas.

Besøksstrategi er en plan for hvordan forvaltningsmyndigheten vil gjennomføre besøksforvaltning for verneområdet. Besøksstrategi skal vise hvilke tiltak (informasjon, fysisk tilrettelegging, sonering, oppsyn etc.) som er nødvendig for å balansere verneverdier, besøkende og lokal verdiskaping i et verneområde, slik at en oppnår størst mulig nytte for alle tre interesser.

Prinsipp: dersom det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelsen av verneverdiene tillegges størst vekt.

3. Kunnskapsgrunnlag

Kunnskap om verneverdiene, reiselivsnæringen og de besøkende, er et viktig grunnlag for å kunne utarbeide en besøksstrategi. I Børgefjell er den sørsamiske reindrifta en del av verneformålet, og kunnskap om denne næringa vil være et sentralt kunnskapsgrunnlag. I tillegg er kulturminner en del av verneformålet og kunnskap om disse vil være et nødvendig grunnlag for en besøksstrategi.

Vurdering av omfang i forhold til utredning av kunnskapsgrunnlaget:

Tema	Beskrivelse	Status	Ansvar
Brukerundersøkelse	Gjennomføre brukerundersøkelse	I prosess.	Nasjonalparkforvalter
Oversikt over antall besøkende til verneområdene	SNO har gjennomført tellinger i perioden 2011 – 2014. Det søkes om å få utført telling i 2017. I tillegg må det sammenstilles tall fra antall passasjerer på båtrute, antall solgte jakt og fiskekort og antall utleiedøgn på hytter.	Rapport fra tidligere tellinger foreligger.	Nasjonalparkforvalter
Kartlegging reiselivet	Få oppdatert oversikt over reiselivsaktører rundt Børgefjell. Det er etablert et reiselivsforum for kommunene rundt Børgefjell og forvaltningen har god oversikt over aktive aktører. Det meste av aktivitet skjer utenfor verneområdet.	I prosess.	Nasjonalparkforvalter
Verdi- og sårbarhetsvurdering	Utført av NINA i 2010. Fulgt opp med årlige befaringer	Utført.	Nasjonalparkforvalter
Bruksanalyse reindrift	Samordne eksisterende dokumentert kunnskap om reinens bruk av området. Oversikt over hvilke områder som er mer sårbare enn andre, og til hvilke tider. Bruksanalysen utarbeides i tett dialog med de lokale reindriftsutøvere (Sijtje og Samebyer)	Eksisterende arealbrukskart for reindrift. Suppleres med forklarende tekst, og vurderinger av sårbarhet.	Nasjonalparkforvalter i samarbeid med Reindriftsavdelingen og de lokale utøvere
Kulturminner	Sammenstille kunnskap om eksisterende kulturminner i området. Peke på særlig sårbare/verdifulle kulturminner. FMNT-rapport 1-98 om samiske kulturminner og informasjon fra askeladden er det viktigste kunnskapsgrunnlaget. Data fra NTNUs brearkeologiske undersøkelser skal også inngå i kunnskapsgrunnlaget	Rapporter og databaser foreligger	Nasjonalparkforvalter Fylkeskommunene, kommunene, Sametinget
Oversikt over tilrettelegging for friluftsliv	Området er lite tilrettelagt utover det som er gjort av skjøtselstiltak. Forvaltningsplanen og verneområdeloggen gir en god oversikt på status	Rapporter og databaser foreligger	Nasjonalparkforvalter
Naturfaglig kunnskap	Det er foretatt ulike naturfaglige registreringer i forbindelse med utvidelsen av nasjonalparken i 2003. Området er også med i TOV-prosjekt og fjellrevprosjekt som gir god kunnskap om området	Ulike rapporter foreligger	Nasjonalparkforvalter

4. Interessenter

Aktørbildet i forvaltningen av norsk natur er stort, dette gjelder også for verneområdeforvaltningen, noe som gjør det krevende å få god oversikt over interessebildet. Vi finner aktører både i det offentlige og i det private. En besøksstrategi vil ofte bli bedre og flere vil føle eierskap til den dersom prosessen rundt utarbeidelsen av strategien er god slik at de ulike interessene blir i varetatt/fanget opp.

Interessenter i arbeidet med besøksstrategien kan være:

- Statskog
- Statens naturoppsyn
- Grane kommune
- Hattfjelldal kommune
- Røyrvik kommune
- Namsskogan kommune
- Røyrvik fjellstyre
- Namsskogan fjellstyre
- Grane jeger og fiskeforening
- Vefsn jeger og fiskeforening
- Reiselivsaktører og næring- og reiselivsorganisasjoner
- Frivillige organisasjoner innen jakt, friluftsliv og naturvern
- Berørte fylkeskommuner og fylkesmenn
- Reinbeitedistriktene og reindriftsadministrasjonen
- Svenske naturforvaltningsmyndigheter
- Ulike faginstitusjoner

5. Organisering og roller

Prosjektansvarlig

Nasjonalparkstyret for Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Styringsgruppe

Nasjonalparkstyret for Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre

Mandat: *overordnet ansvar for prosjektet og prosjektresultatet.*

Prosjektleder

Tore Tødås, Nasjonalparkforvalter

Mandat: *ansvarlig for gjennomføring og utarbeidelse av besøksstrategien, sekretær for styringsgruppa.*

Referansegruppe

Faglig rådgivende utvalg for nasjonalparkstyret

Mandat: *delta i drøftinger og gi innspill slik at det arbeidet som gjøres er relevant, faglig forankret og riktig prioritert i forhold til prosjektets mål.*

Ressurspersoner/organisasjoner

Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Nordland, Oppsynstjenesten, forskningsinstitusjoner, næringsutøvere og lag- og organisasjoner.

6. Tidsplan og milepæler for arbeidet

Aktivitet/ Milepæler	Tidsplan	Ansvarlig	Gjennomfører
Vedta prosjektplan	30.11.2016	Styret	Forvalter og NP styret
Gjennomføre brukerundersøkelse	01.01.2017 - 01.03.2018	Forvalter	Forvalter/tjenestekjøp
Kartlegging av reiselivet og reiselivsaktiviteter i området	01.01.2017 - 01.06.2017	Forvalter	Samarbeid med kommunene
Bruksanalyse reindrift	01.01.2017 – 01.03.2018	Forvalter	Tjenestekjøp
Sammenstilling av eksisterende kunnskap om kulturminner, reindrift, sårbare områder og arter mm.	01.01.2017 - 01.04.2018	Forvalter	Samarbeid med ulike faginstanser.
Utarbeiding av besøksstrategi	01.04.2018 – 01.11.2018	Forvalter	Forvalter og NP styret
Vedtak og godkjenning av besøksstrategi med tiltaksplan	01.12.2018	Styret Miljødir.	Forvalter og NP styret
Prosjektere og gjennomføre tiltak	01.12.2018 →	Forvalter	Forvalter og NP styret

7. Budsjett og finansiering

Aktivitet /tiltak	2017	2018	2019	2020
Brukerundersøkelse inkl. etterundersøkelse	150 000	150 000		
Bruksanalyse reindrift	120 000	50 000		
Skisseprosjekt innfallsport Simskardet	100 000			
Tilrettelegging eksisterende innfallspor og andre tiltak ihht. ny merkevarestrategi.	370 000	350 000	350 000	500 000
Skjøtselstiltak ihht. verdi- og sårbarhetsvurdering for Børgefjell nasjonalpark NINA-rapport 543	945 000	250 000	250 000	
Totalt	1 685 000	800 000	600 000	500 000

Budsjett for gjennomføring av tiltak må revideres når besøksstrategien er utarbeidet, og en ser hvilke behov som melder seg